

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 109/2017-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti SIMPLEX Business, s. r. o., Janka Kráľa 104, Nitra, a spoločnosti 1. konsolidačná, spol. s r. o., Štefánikova 9, Nitra, obe zastúpené advokátom JUDr. Miroslavom Belicom, Štefánikova trieda 79, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Rimavská Sobota č. k. 7 C 253/2015-93 z 13. mája 2016 a uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 12 Co 276/2016-132 z 25. augusta 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti SIMPLEX Business, s. r. o., a spoločnosti 1. konsolidačná, spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 15. decembra 2016 sa spoločnosť SIMPLEX Business, s. r. o., Janka Kráľa 104, Nitra, a spoločnosť 1. konsolidačná, spol. s r. o., Štefánikova 9, Nitra (ďalej len „sťažovatelia“), domáhali vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie ich v záhlaví označených základných práv uznesením Okresného súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) č. k. 7 C 253/2015-93 z 13. mája 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 12 Co 276/2016-132 z 25. augusta 2016.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že návrhom doručeným Okresnému súdu Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) sa [REDACTED] (ďalej len „žalobca“), domáhala proti sťažovateľom ako žalovaným v 1. a 2. rade určenia neplatnosti dobrovoľnej dražby. Okresný súd uznesením č. k. 7 C 253/2015-93 z 13. mája 2016 konanie zastavil z dôvodu späťvzatia žaloby a zaviazal žalobcu nahradiť sťažovateľom trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia v sume 166,32 € na účet ich právneho zástupcu. Okresný súd bol toho názoru, že pri priznaní náhrady trov právneho zastúpenia je potrebné vychádzať z § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2014 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), podľa ktorého základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami. Na zdôvodnenie aplikácie uvedeného ustanovenia uviedol, že predmetom konania je určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, teda predmet konania nie je možné oceniť. Keďže išlo o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch osôb, v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížil okresný súd sadzbu tarifnej odmeny o 50 % [„... za dva úkony právnej služby pri zastúpení dvoch účastníkov..., t. j. 2 x 33 eur (t. j. 50 % z jednej trinástiny

výpočtového základu 66 eur) + 2 x 8,58 rež. paušál za zastupovanie jedného účastníka, t. j. spolu 83,16 eur x 2 účastníci = 166,32 eur.“)].

3. Proti výroku uznesenia okresného súdu o trovách konania podali sťažovatelia odvolanie, v ktorom spochybnili výšku priznanej náhrady trov konania vrátane metodiky výpočtu, ktorý jej ustáleniu predchádzal, a žiadali, aby krajský súd ako súd odvolací zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu tak, že s použitím § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 vyhlášky zaviazže žalobcu na zaplatenie náhrady trov konania vo výške 995,34 €. O odvolaní rozhodol krajský súd tak, že rozhodnutie okresného súdu uznesením č. k. 12 Co 276/2016-132 z 25. augusta 2016 ako vecne správne potvrdil.

4. Podľa sťažovateľov okresný súd a následne i krajský súd vec nesprávne právne posúdili, keď aplikovali § 11 ods. 1 vyhlášky vychádzajúc z toho, že predmetom konania bolo určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby, teda predmet konania nebolo možné oceniť peniazmi. V sťažnosti prezentujú opačný názor s tým, že vydražiteľovi (žalovanému vo 4. rade) bol na dobrovoľnej dražbe udelený príklep za podanie vo výške 15 900 €, čo považujú za predmet oceneľný v peniazoch, a preto sa s použitím § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 vyhlášky mala tarifná hodnota počítať práve z tejto sumy. Sú presvedčení, že „*hodnota predmetu sporu (určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby – analogicky ide o spor určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti) je jednoznačne určiteľná a to bez akéhokoľvek zaťaženia pri zisťovaní tarifnej hodnoty sporu. Predmet dobrovoľnej dražby bol taktiež ocenený aj znaleckým posudkom... a to na cenu vyššiu ako bola cena dosiahnutá vydražením, ale logicky Navrhovatelia vychádzali pri určení hodnoty práve z ceny dosiahnutej vydražením.*“. Poukazujú pritom na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 M Cdo 17/2010 z 15. apríla 2011, v ktorom bola riešená porovnateľná otázka v súvislosti s konaním o určenie vlastníctva k nehnuteľnostiam. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí vyjadril súhlas s tvrdením generálneho prokurátora, že odvolací súd mal pri rozhodovaní o trovách právneho zastúpenia vychádzať z § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 1 vyhlášky, keďže išlo o predmet konania, ktorý je oceneľný v peniazoch. Pre porovnanie dali ústavnému súdu do pozornosti vyhlášku Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 31/1993 Z. z. o odmenách a náhradách

notárov v znení neskorších predpisov (ďalej len „notárska vyhláška“) a komentár k jej ustanoveniam, z ktorých obsahu im vyplynulo, že aj notári odvodzujú svoju odmenu pri dobrovoľných dražbách zo sumy dosiahnutej vydražením.

5. Sťažovatelia sa nemôžu stotožniť ani s právnym záverom konajúcich súdov, podľa ktorého im bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia znížená o 50 %, teda ako keby advokát zastupoval jedného účastníka konania, čo podľa ich názoru negatívne zasiahlo do ich majetkovej sféry pri povinnosti zaplatiť odmenu za poskytnuté právne služby advokátovi. Sú toho názoru, že *„pri spoločných úkonoch má účastníkovi (patriť, pozn.) náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 100 % za prvého účastníka konania a 50 % za každého ďalšieho zastupovaného účastníka konania, v opačnom prípade by sa odmena advokáta za dvoch zastupovaných účastníkov rovnala odmene za jedného účastníka konania“*. Okrem toho dôvodí, že *„pri zastupovaní 2 subjektov vzniká väčšia miera náročnosti a časovej záťaže a preto nie je možné spravodlivo požadovať, aby úspešný účastník – v tomto prípade účastníci znášali väčšiu finančnú záťaž z dôvodu, že im bola priznaná náhrada trov v takej celkovej výške, ako keby bol advokátom zastúpený iba jeden z nich“*.

6. V závere sťažovatelia dodávajú, že rozhodnutie súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu nespĺňa požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia, pretože nevysvetlili podstatný odklon od prezentovanej argumentácie podporenej judikatúrou a odbornou literatúrou. Rozhodnutie sa im tak javí byť arbitrárnym, nedostatočne odôvodneným a nepreskúmateľným.

7. Na tomto základe sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo... (sťažovateľov, pozn.) na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj právo vlastníť majetok zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v konečnom dôsledku aj právo pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd, Uznesením Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 13.05.2016, spis. zn. 7 C/253/2015-93 v spojení s Uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 25.08.2016, sp. zn. 12 Co/276/2016-132, porušené bolo.

II. Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 13.05.2016, spis. zn. 7 C/253/2015-93 a uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 25.08.2016, sp. zn. 12 Co/276/2016-132 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Rimavská Sobota na dalsie konanie.

III. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný nahradiť sťaovateľovi trovy právného zastúpenia vo výške 463,32,- Eur na účet jeho právného zástupcu... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu. “

II.

8. Podľa .l. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťanostiach fyzických osôb alebo pravnickych osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlasena spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorsich predpisov (dalej len „zákon o ústavnom súde“) každý navrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní navrhu ústavný súd zisťuje, i dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na dalsie konanie.

10. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde navrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, navrhy, ktoré nemajú náležitosti predpisane zákonom, neprípustné navrhy alebo navrhy podane niekým zjavne neoprávneným, ako aj navrhy podane oneskorene moze ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť

uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Úloha ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní návrhu nespočíva v tom, aby určil, či preskúmanie veci predloženej navrhovateľom odhalí existenciu porušenia niektorého z práv alebo slobôd zaručených ústavou, ale spočíva len v tom, aby určil, či toto preskúmanie vylúči akúkoľvek možnosť existencie takéhoto porušenia. Ústavný súd teda môže pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (I. ÚS 4/00).

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu požíva. Dedenie sa zaručuje.

16. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

II.1 K namietanému porušeniu označených práv podľa ústavy, listiny a dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 7 C 253/2015-93 z 13. mája 2016

17. Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

18. Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri zakladaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Právomoc ústavného súdu je preto subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (pozri. II. ÚS 13/01, IV. ÚS 102/09). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (I. ÚS 20/02, III. ÚS 152/03).

19. Napadnutým rozhodnutím je uznesenie okresného súdu č. k. 7 C 253/2015-93 z 13. mája 2016. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovatelia využili svoje právo podať proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd (v tomto prípade v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Co 276/2016), ktorý

v prípade zistenia zásahu prvostupňového súdu do základných práv alebo slobôd sťažovateľov (či už svojím rozhodnutím alebo postupom) bol zároveň povinný týmto právam alebo slobodám poskytnúť ochranu.

20. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľov v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

II.2 K namietanému porušeniu označených práv podľa ústavy, listiny a dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu č. k. 12 Co/276/2016-132 z 25. augusta 2016

21. Sťažovatelia predovšetkým tvrdia, že bolo porušené ich právo na spravodlivý proces (súdnu ochranu), pričom podrobnejšie odôvodnenie porušenia tohto svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva nerušene ho užívať podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozviedli v sťažnosti obdobne, ako to už urobili v konaní pred všeobecnými súdmi. Podľa názoru sťažovateľov tým, že krajský súd sa stotožnil s právnymi závermi okresného súdu bez náležitého vysporiadania sa s ich argumentáciou, ktorú uplatnili v rámci podaného odvolania, došlo k porušeniu ich základných práv zaručených ústavou, listinou a dodatkovým protokolom. Slovanmi sťažovateľov, konajúce súdy „nedostatočne odôvodnili svoje rozhodnutia, keď k sťažovateľmi predloženým dôkazom a tvrdeným skutočnostiam, sa vôbec nevyjadrili, resp. sa vyjadrili len k určitým otázkam, čím podľa ich názoru nedali vo svojich rozhodnutiach odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky“.

22. Ústavný súd uvádza, že rozhodovanie o náhrade trov je súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05).

Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Európsky súd pre ľudské práva vo veci *Robins c. Spojené kráľovstvo* z 23. 9. 1997).

23. Na druhej strane ústavný súd vyslovil, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov. V tom sú vyjadrené atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúmava rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, I. ÚS 119/2012, III. ÚS 151/2013 a pod.).

24. Uvedené stabilné právne názory ústavného súdu korešpondujú i širšiemu poňatiu jeho „prieskumného“ vzťahu k všeobecným súdom. Ústavný súd totiž nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

25. Je potrebné pripomenúť, že ústavný súd nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmavať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy). Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov

všeobecnými súdmi, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle už citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný.

26. Z uvedených dôvodov rozhodnutie o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe intenzitu predstavujúcu možnosť porušenia základných práv a slobôd bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. Ústavný súd pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. problematiky vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickej, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné základné právo (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

27. Sťažovatelia v prospech svojho sťažnostného petitu prednášajú v zásade dve námietky. Prvá sa týka nesprávneho posúdenia vyjadriteľnosti predmetu konania v peniazoch, ktorého sa mali dopustiť konajúce súdy tým, že na vec aplikovali § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky, na základe ktorého určili tarifnú hodnotu veci, ktorá je základom pre výpočet odmeny za jeden úkon právnej služby. Naopak, podľa sťažovateľov bol predmet konania oceneľný peniazmi, preto mala byť tarifná hodnota veci určená podľa § 9 ods. 1 v spojení s § 10 ods. 2 vyhlášky. Druhú námietku nasmerovali voči nesprávnej interpretácii a aplikácii § 13 ods. 2 vyhlášky, pokiaľ ide o zastupovanie viacerých osôb na jednej strane tým istým advokátom. Za jediný akceptovateľný spôsob aplikácie tohto ustanovenia považujú ten, pri ktorom bude advokátovi prináležať plná sadzba tarifnej odmeny za zastupovanie prvej z nich a u všetkých ostatných osôb sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 %.

28. Pre účely overenia opodstatnenosti námietok vznesených sťažovateľmi sa ústavný súd oboznámil s obsahom napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý v relevantnej časti odôvodnenia uviedol:

„Predmetom konania nie je peňažné plnenie, ani vec alebo právo, ktorých sa právna služba týka. Spor sa nevedie o vlastníctvo veci, ani o jej vydanie. Predmetom konania nie je ani hodnota pohľadávky alebo záväzku. Predmetom konania je určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. ... Aj keď sa odvolateľ tvrdil, že pri určení odmeny za jeden úkon právnej služby je potrebné vychádzať zo sumy dosiahnutej vydražením predmetu dražby (nehnutelnosti), takýto právny názor nemá oporu už v citovanom ustanovení právneho predpisu. Predmet dražby (dražená vec) ani najvyššie podanie (suma peňazí), za ktoré je udelený príklep, nie sú pojmovo totožné s inštitútom dražby (procesom predaja), určenia neplatnosti ktorej sa žalobca v tomto konaní domáhal. V prejednávanej veci hodnotu veci alebo práva – inštitútu dražby – nie je možné vyjadriť v peniazoch, preto je základnou sadzbou tarifnej odmeny poskytovanej právnej služby 1/13 výpočtového základu v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) platnej vyhl. č. 655/2004 Z. z. K poukazu odvolateľa na uznesenie NS SR sp. zn. 5 M Cdo/17/2010 z 15.04.2011 odvolací súd podotýka, že predmetom uvedeného konania bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, teda veciam, ktoré sú na rozdiel od dražby ocniteľné peniazmi.

... Ani jazykovým, ani logickým, ani teleologickým výkladom tohto ustanovenia (§ 13 ods. 2, pozn.) nie je možné dospieť k záveru prezentovanému odvolateľmi, že pri spoločných úkonoch patrí advokátovi odmena vo výške 100% za prvú zastupovanú osobu a 50 % za každú ďalšiu zastupovanú osobu. Právna úprava nerozlišuje, či ide o prvú, alebo druhú a ďalšie zastupované osoby. Tarifná odmena je v zmysle uvedeného právneho predpisu závislá od počtu spoločne zastupovaných osôb, pričom u každej z nich sa vzhľadom na spoločný úkon odmena znižuje o 50 %. V prejednávanej veci právny zástupca poskytoval právne služby žalovanému 1/, ale aj žalovanému 2/. Aj v tejto časti okresný súd rozhodol správne, keď ustáli odmenu za jednej úkon právnej služby čiastkou 33 eur za zastupovanie jedného žalovaného, čo predstavuje 50% zo základnej sadzby tarifnej odmeny 66 eur (1/13 výpočtového základu).“

29. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že krajský súd v ňom síce stručne, ale napriek tomu dostatočne jasne vysvetlil svoj postoj k spornej otázke trov konania s poukazom na predmet konania a zaujal zrozumiteľné stanovisko k vyjadriteľnosti predmetu konania v konkrétnej prerokúvanej veci. Vo vzťahu k prvej sťažnostnej námietke je preto v danom

prípade aplikácia ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky odôvodnená ústavne konformným spôsobom (dostatočne a relevantne).

30. Podľa názoru ústavného súdu pri aplikácii citovaného ustanovenia vyhlášky má rozhodujúci význam najmä slovné spojenie „*ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch*“. Vyjadriť hodnotu (v danom prípade právneho úkonu) predovšetkým znamená vysporiadať sa so skutočným obsahom predmetu konania, t. j. s tým, aké účinky má pre účastníkov meritórne rozhodnutie súdu v tomto konaní. V danom prípade išlo o konanie vyvolané určovacím návrhom žalobcu podľa v tom čase účinného § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 (ďalej len „OSP“), ktorého predmetom nad rámec preukázania naliehavého právneho záujmu žalobcu na žalobe bolo určenie, že dražba je neplatná, t. j. posúdenie, či preskúmaný právny úkon bol alebo nebol urobený v súlade s právnymi predpismi, čo predstavuje skutočnosť objektívne neoceníteľnú peniazmi. Keďže priamym predmetom konania bola otázka platnosti, resp. neplatnosti dobrovoľnej dražby, a nie predmet dražby alebo suma dosiahnutá vydražením ako taká, podľa názoru ústavného súdu nemožno postup, v rámci ktorého krajský súd základnú sadzbu tarifnej odmeny právneho zástupcu sťažovateľov neodvodil priamo zo sumy, za ktorú bol predmet dražby vydražený (vo výške 15 900 €), považovať za ústavne nekonformný.

31. Vo vzťahu k nálezom ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 119/2012 zo 16. mája 2012 a sp. zn. II. ÚS 583/2013 z 11. decembra 2014, na ktoré odkazujú sťažovatelia na podporu právneho názoru o aplikácii § 10 ods. 2 vyhlášky pri určení tarifnej hodnoty veci, ústavný súd poukazuje na svoje neskoršie uznesenie sp. zn. III. ÚS 510/2015 z 20. októbra 2015, ktorým ústavný súd rozhodoval o sťažnosti iného sťažovateľa namietajúceho aplikáciu § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky práve v konaní o určenie neplatnosti dobrovoľnej dražby. V predmetnom uznesení ústavný súd uviedol, že jeho judikatúru nemožno posudzovať paušálne bez toho, aby sa rozlišovalo, čo tvorí predmet sporu. Nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 119/2012 sa týkal nákladov konania, ktorého predmetom bolo určenie vlastníckeho práva k určitej veci (osobnému automobilu) s tým, že tarifnú hodnotu veci na účely výpočtu trov právneho zastúpenia je potrebné určiť podľa § 10 ods. 1 vyhlášky, vychádzajúc

z hodnoty (ceny) veci, vo vzťahu ku ktorej sa určuje vlastnícke právo, a nález sp. zn. II. ÚS 583/2013 sa rovnako tak týkal trov konania, ktorého predmetom bolo určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Tieto závery však vzhľadom na odlišný predmet konania nemožno aplikovať v konaní o neplatnosť dobrovoľnej dražby (m. m. II. ÚS 650/2016). Podanou žalobou sa nemalo (a ani nemohlo) priamo priznať právo, hodnota ktorého je vyjadriteľná v peniazoch, rovnako ako účelom (podstatou a zmyslom) právnej služby nebolo dosiahnutie určenia vlastníckeho práva k veci, ale len určiť, že konkrétny právny úkon je neplatný. Aj (no nielen) preto neobstojí sťažovateľmi načrtnutá analógia. Na tom nemôže nič zmeniť ani odkaz sťažovateľov na notársku vyhlášku, ktorá sa vzťahuje výlučne na notárov a pojednáva o odmene za notársku činnosť, nie činnosť advokáta za právne služby poskytované klientom.

32. Vzhľadom na uvedené ústavný súd nemá v okolnostiach posudzovanej veci dôvod pochybovať o správnosti záveru krajského súdu o náhrade trov konania, v rámci ktorého výšku advokátskej odmeny určil takým spôsobom ako v prípade, keď hodnotu predmetu konania nemožno vyjadriť v peniazoch. Z namietaného uznesenia krajského súdu nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Prvú námietku sťažovateľov preto ústavný súd vyhodnotil ako nedôvodnú.

33. Po preskúmaní časti odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, voči ktorému smeruje druhá námietka sťažovateľov, ústavný súd konštatuje, že ani túto interpretáciu príslušného ustanovenia vyhlášky nemožno považovať za arbitrárnu či zjavne neodôvodnenú. Hoci platné znenie § 13 ods. 2 vyhlášky môže v sebe niesť istú výkladovú pochybnosť, postup, ktorý zvolili konajúce súdy, keď rozhodli, že v prípade zastupovania viacerých účastníkov advokátom patrí advokátovi tarifná odmena za zastupovanie všetkých zastúpených po jej znížení o 50 %, pričom takto znížená odmena sa násobí počtom zastúpených osôb v konaní, zodpovedá jednak zneniu citovaného ustanovenia a jednak zodpovedá aj zaužívanej súdnej praxi (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Sžo 105/2007 z 5. februára 2008, uznesenie Najvyššieho súdu

Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 401/2014 z 28. júna 2016). Naopak, zo žiadneho z ustanovení vyhlášky nemožno bez akýchkoľvek pochybností vyvodiť oprávnenosť súdu na postup, ktorého sa sťažovatelia dovolávajú, teda pri vyčíslení odmeny advokáta za zastupovanie viacerých osôb sčasti aplikovať ustanovenie § 10 ods. 2, resp. § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky (pri prvom zastúpenom) a až následne pri ostatných zastúpených už postupovať podľa ustanovenia § 13 ods. 2 vyhlášky. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej pri výpočte úhrady trov konania, ktoré vznikli v konaní pred ústavným súdom z titulu právneho zastúpenia viacerých osôb advokátom/advokátkou, sa výška základnej sadzby tarifnej odmeny v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky zníži u všetkých spoločne zastupovaných osôb o 50 % (porovnaj najmä I. ÚS 417/2010, I. ÚS 64/2011, II. ÚS 25/2011, II. ÚS 453/2010, II. ÚS 520/2010, III. ÚS 354/2010, III. ÚS 356/2010, III. ÚS 452/2010, IV. ÚS 62/2011, IV. ÚS 475/2010, IV. ÚS 277/2012).

34. Skutočnosť, že sťažovatelia sa s názorom krajského súdu nestotožňujú, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého uznesenia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, II. ÚS 75/08) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

35. K oboom námietkam ústavný súd spoločne uvádza, že pri predbežnom prerokovaní nezistil existenciu takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu vo výroku o trovách konania a základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by po prípadnom prijatí tejto časti sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

36. Pokiaľ sťažovatelia namietajú, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo aj k porušeniu ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprosné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení uvedených práv by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprosných princíпов vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy a tiež v čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07, IV. ÚS 278/2010).

37. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani ich práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak v danom prípade nemožno uvažovať ani o porušení ich základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti sťažovateľov podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

38. Nad rámec uvedeného ústavný súd uvádza, že v prerokúvanej veci nemohol opomenúť ani ďalšiu podstatnú skutočnosť, a to že sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu, ktorým konajúce súdy priznali sťažovateľom náhradu trov konania v sume 166,32 €, pričom títo vyčíslili trovy právneho zastúpenia v sume 995,34 €. V danom prípade ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 358/08, IV. ÚS 33/2010, IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 72/2013) vyhodnotil predmet sporu tak, že ide o vec nižšieho významu (o tzv. bagateľnú vec). Vychádzal z toho, že ak Civilný sporový poriadok účinný od 1. júla 2016 (ďalej len „CSP“) vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi v mimoriadnom opravnom konaní [podanie dovolania

ako mimoriadneho opravného prostriedku v prípade bagatel'ných vecí je v zmysle § 422 ods. 1 písm. a) CSP neprípustné], bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdництва. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v takejto veci prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov, ktoré sú pre postupy zisťovania skutkového základu sporu a pre jeho právne posúdenie esenciálne. Inak táto skutočnosť už sama osebe zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenej.

39. V takýchto prípadoch nad ochranou práv prevažuje záujem na vytvorení systému, ktorý umožní súdom efektívne a v primeranej dobe poskytovať ochranu označeným právam v konaniach, ktoré sú svojou povahou skutočne zložité po vecnej i právnej stránke a kde hrozí väčšia ujma na právach účastníkov, ako to je v sporoch s minimálnou hodnotou. Vychádzajúc z uvedeného aj konanie o ústavnej sťažnosti v prípadoch, kde ide o minimálnu hodnotu sporu, by neúčelne vyťažovalo kapacity ústavného súdu na úkor konaní, v ktorých skutočne hrozí zásadné porušenie základných a iných práv účastníkov (pozri I. ÚS 522/2015).

40. Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľov v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. februára 2017